

αποστολή στη

Μογγολία

Κείμενο-φωτό: **ΙΩΑΝΝΗΣ ΞΗΡΟΣ**

Ορειβατική και πολιτιστική αποστολή πραγματοποιήθηκε από 29/7 μέχρι 17/8/2011 ο ΕΟΣ Φυλής (Αττικής) σε ένα απίστευτο ταξίδι στη μυθική Μογγολία με 5 ορειβάτες και 8 πεζοπόρους και αρχηγό τον Κωστή Πετρόπουλο. Σ' αυτήν συμμετείχε και ο Ιωάννης Ξηρός, μέλος του ΕΟΣ Αχαρνών.

Την 30/7 προσγειωθήκαμε στην πρωτεύουσα Ulaanbaatar. Μετά το απαραίτητο city-tour επισκεφθήκαμε το Εθνικό Μουσείο, όπου παρουσιάζεται συνοπτικά η Ιστορία και ο τρόπος ζωής των Μογγόλων. Την 31/7 ξεκινήσαμε με 3 μίνι-βαν την πορεία μας προς νότον. Ο σχεδιασμός του ταξιδιού περιελάμβανε διάσχιση της κεντρικής στέπας νοτίως της πρωτεύουσας, διάσχιση μεγάλου μέρους της ερήμου Gobi και επιστροφή στην Ulaanbaatar με έναν μεγάλο κύκλο. Κατόπιν η ομάδα θα χωριζόταν και οι μεν 5 ορειβάτες θα συνέχιζαν για τα Αλτάια Όρη και οι πεζοπόροι θα συνέχιζαν το trekking προς βορράν.

Η περιοχή που διασχίσαμε είναι στέπα, δηλαδή άμμος με συγκεκριμένη και αποκλειστική βλάστηση, ακατάλληλη για καλλιέργεια. Μπορεί όμως να φιλοξενήσει εκατομμύρια βοοειδών, αιγοπροβάτων, αλόγων και καμήλων. Μικρές λίμνες επιτρέπουν το πότισμα των ζώων ενώ οι άνθρωποι υδρεύονται από πηγάδια της υπαίθρου ζουν σε ger (γκερ), κυκλικές σκηνές από μαλλί που στηρίζεται εσωτερικώς με δοκάρια και εξωτερικώς περιβάλλεται από λευκό πανί. Στο εσωτερικό τους περιέχουν κρεβάτια και στοιχειώδη έπιπλα με κουζινικά είδη και ρουχισμό. Παραπλευρώς των ger υπάρχουν ξύλινα υπόστεγα για τα ζώα. Η Μογγολία είναι διάσπαρτη με ger, συναντά κανείς 2 ή 3 ή και περισσότερα ger που ανήκουν σε οικογένειες, για τα ζώα, τα οποία από το ψύχος και την ακινησία πεθαίνουν κατά χιλιάδες

το χειμώνα. Είδαμε ανθρώπους να κόβουν χορτάρι κατά μάζες για να θρέψουν τα ζώα τους από τον Οκτώβριο μέχρι τον Απρίλιο, εποχή χιονοκάλυψης.

Μόνο το 6% της χώρας είναι καλλιεργήσιμο και άλλο τόσο δασώδες. Τα περισσότερα δημητριακά και οπωρολαχανικά εισάγονται και οι ανάγκες για ξυλεία είναι επιτακτικές για ένα έθνος κτηνοτρόφων. Υπ' όψιν ότι ο πληθυσμός είναι περίπου 3 εκατομμύρια.

Οι πεδιάδες της Μογγολίας δίνουν στον ταξιδιώτη μια αίσθηση απεραντοσύνης. Το απέραντο πράσινο, περιφερόμενες καμήλες, αλόγα κτλ και τα διάσπαρτα ger, άσπρα σημάδια στην πράσινη απεραντοσύνη δίνουν την εντύπωση ότι ευρίσκεται κανείς στις μεσοδυτικές πεδιάδες της βόρειας Αμερικής κατά την εποχή των ερυθρο-

δέρμων και των βισώνων.

Η πρώτη διανυκτέρευση μας σε ger-camp ήταν σε μια περιοχή της στέπας βραχώδη και επιβλητική, όπου πριν αιώνες ζούσαν σαμάνοι ιερείς.

Ο σαμανισμός, αρχαία θρησκεία των λαών της στέπας, βασιζόταν στη λατρεία των πνευμάτων. Ο Σαμάνος είχε καθήκον να εξευμενίζει τα πνεύματα της φύσης και να διώχνει το κακό.

Αρκετά νοτιότερα η βλάστηση είναι αραιότερη, σημάδι ότι η έρημος Gobi είναι κοντά. Κατά κανόνα κάναμε 250 χλμ. ανά ημέρα, πλην όμως η δυσμενής κατάσταση των δρόμων της στέπας και της ερήμου απαιτεί ώρες και συνοδεύεται από άφθονη σκόνη. Πολλά jeep και mini-van διασχίζουν τους ακονισμένους δρόμους της Μογγολίας,

τα περισσότερα μεταφέροντας τουρίστες. Σύννεφα σκόνης στον ορίζοντα, αυτή είναι η Μογγολία.

Την 2/8 μπήκαμε στην Gobi, η οποία καλύπτει το νότιο μέρος της χώρας. Πεζοπορήσαμε στα Bain Jack Cliffs, λόφους πετρωμένης άμμου που σχηματίζουν γκρεμούς. Εκεί ο Αμερικανός Andrews το 1925 με την ομάδα του ανακάλυψαν απομεινάρια δεινοσαύρων και τα απολιθωμένα αυγά τους, τα μόνα στον κόσμο.

Την επόμενη ημέρα είχαμε μια δοκιμασία και μια ωραία έκπληξη. Μετά από μια δυσκολότατη ανάβαση σε αμμόλοφο (1 ώρα) κατά την κατάβαση ακούσαμε τη μουσική της άμμου, ένα υπόκωφο, αλλά ευχάριστο θόρυβο, ένα βόμβο που δημιουργεί η τριβή τόνων άμμου.

Εκείνη τη ημέρα έκλεισε με χορωδία λύκων της στέπας, τα ουρλιαχτά τους ακούγονταν σε χιλιόμετρα. Η έρημος Gobi προκαλεί εκπλήξεις. Δεν είναι καθόλου άδεια. Εκατοντάδες χιλιάδες ζώα ζουν εκεί, εξημερωμένα και μη, γύπες, αετοί και λύκοι αποδεικνύουν μια πλήρη τροφική αλυσίδα. Πολιτισμοί επίσης άνθισαν εκεί. Συναντήσαμε ερείπια βουδιστικών ναών και ποταμούς στην περιοχή Uugi και πολλούς ανθρώπους.

Η αντίστροφη πορεία προς βορράν, περιελάμβανε επίσκεψη στο Εθνικό Πάρκο Χόρου με το ποτάμι και τον καταρράκτη του. Είναι αυστηρώς προστατευμένη περιοχή και στο ψηλότερο σημείο της υπάρχει το υπέροχο βουδιστικό μοναστήρι Taphon (1653) και μια τέλεια άποψη της μογγολικής Σιβηρίας. Διασχίσαμε περπατώντας πεζοί και με άλογα δάση από mai, το κλασικό σιβηριανό δέντρο (ελατοειδές) εκπληκτικής ομορφιάς.

Στο Karakoram, αρχαία πρωτεύουσα του Ogodei Chan (γιου του Chingis Khan) το ύψιστο πολιτιστικό σημείο της αποστολής: Σε μια έκταση 160 στεμμάτων το μεγαλοπρεπές βουδιστικό μοναστικό κέντρο Erdenezuu του 17ου αιώνα, μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, προστατευμένο από την Unesco.

Για τους ορειβάτες το οδοιπορικό έκλεισε με μια επίσκεψη στο χώρο των μοναδικών πραγματικά αγρίων αλόγων που απέμειναν στον κόσμο, τη ράτσα Takhi. Είδαμε νωρίς το πρωί 10 άλογα (ιδίου χρώματος) πριν φύγουν για ψηλότερα σημεία.

Κατόπιν άρχισε για μας η μεγάλη πενήδημη δοκιμασία της ανάβασης στα όρη Altai. Τα όρη Altai ευρίσκονται στο δυτικότερο άκρο της Μογγολίας. Τα Altai είναι τεραστίων διαστάσεων ορεινό συγκρότημα και μοιράζονται μεταξύ Μογγολίας, Ρωσίας και Κίνας με τη μεγαλύτερη κορυφή τους την Beluha να βρίσκεται στη Σιβηρία, κοντά στα μογγολικά σύνορα. Στόχος μας ήταν η κορυφή Kintep Peak (Kintep=παγωμένος), η οποία με τα 4357 μέτρα της είναι η ψηλότερη της Μογγολίας.

Την 10/8 πήθη Ulaan Baatar για το Ulgi. Με παλαιά, αλλά δυνατά ρωσικά mini-van κάναμε 200 χλμ. στο δυσκο-

λότερο ορεινό δρόμο που είδαμε ποτέ μας σε 6 ώρες. Η πρώτη στα 3100 μ. τη βάση του παγετώνα. Ο παγετώνας Potanin είναι ένας από τους μεγαλύτερους και εντυπωσιακότερους παγετώνες που απέμειναν στον πλανήτη, παρόλο που και αυτός δυστυχώς συρρικνώνεται. Την 12/8 μετά από πορεία 6 ωρών επί του παγετώνα η οποία ήταν ιδιαίτερος προσεκτική για να μην πέσουμε σε ρωγμές (crevasse) με δυσάρεστα ενδεχόμενα κατασκηνώσαμε στο ABC camp στους πρόποδες του Kintep Peak. 13/8 η σκληρότερη ημέρα. Με το πρώτο φως 6:10 π.μ. δεμένοι με ορειβατικό σχοινί και την οδηγό βουνού Kanga (την καλύτερη της Μογγολίας) ξεκινήσαμε για την κορυφή. Φτάσαμε εκεί με σύμμαχο τον καλό καιρό στις 10:20 π.μ. όπου φωτογραφηθήκαμε και βροντοφωνάξαμε: Ζήτω η Ελλάδα! Κατά την κατάβαση χρειάστηκε να κάνουμε ραπέλ (καταρρίχηση) 80μ. σε κλίση 65° παγωμένου χιονιού. Μετά το μάζεμα των σκηνών ξεκινήσαμε άλλη πορεία 4 ωρών (οι 2 υπό βροχή) μέχρι το base camp όπου διανυκτερεύσαμε. Την επόμενη ημέρα μετά πορεία 4 ωρών και άλλων 6 με το ρωσικό mini-van φτάσαμε επιτέλους στο Ulgi για να πάρουμε την 15/8 το αεροπλάνο για την Ulaan Baatar, όπου η περιπέτεια τέλειωσε. Επιστρέψαμε στην Αθήνα την 18/8 μέσω Μόσχας πλήρεις εντυπώσεων και συγκινήσεων με την πεποίθηση ότι κάναμε κάτι σημαντικό. Και τώρα ορισμένα απαραίτητα ιστορικά στοιχεία. Μογγολικές δυναστείες είναι γνωστές από τον 3ο αιώνα π.Χ. Βασίλειο των Ούννων από 3ο αιώνα π.Χ. μέχρι 1ο μ.Χ. αιώνα, βασίλειο Xianbei (1ος-3ος αιώνας μ.Χ.), βασίλειο Jujan (3ος-6ος μ.Χ. αιώνας), βασίλειο των Τούρκων Kok (6ος-9ος μ.Χ. αιώνας), οπότε αναπτύχθηκαν οι τέχνες και η τεχνική και το βασίλειο των Khidan (10ος-12ος αιώνας μ.Χ.) μέχρι να φτάσουμε στον Chinggis Khan (Τσιγκίς Χαν) ο οποίος από τα τέλη του 12ου αιώνα μέχρι το 1227 ένωσε όλους τους Μογγόλους και δημιούργησε μια από τις μεγαλύτερες αυτοκρατορίες της Ιστορίας. Η μεγάλη αυτοκρατορία από τη Μέση Ανατολή μέχρι την Κορέα και ολόκληρη την Κίνα χωρίστηκε σε διαφορετικά βασίλεια που ενεπλάκησαν σε πολέμους μεταξύ τους. Οι περισσότεροι Μογγόλοι εκτός Μογγολίας αφομοιώθηκαν από τους κατακτημένους λαούς και η λείψανδρη πλέον Μογγολία σε νέους δυναστικούς πολέμους πνίγηκε στο αίμα τον 14ο αιώνα. Αυτά είναι πάντα τα αποτελέσματα μιας απότομης μεγάλης κατάκτησης. Εμείς οι Έλληνες τα γνωρίζουμε καλά αυτά από το ότι συνέβη στον ελληνισμό μετά το θάνατο του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Στη Μογγολία ο βουδισμός ήλθε ως επίσημη θρησκεία το 16ο αιώνα και αυτό το γεγονός έδωσε εκτός από μια νέα εθνική ταυτότητα και μια σπουδαία καλλιτεχνική ώθηση στη χώρα. Η Μογγολία όμως δεν ήταν πλέον η κυρίαρχη δύναμη της Ασίας. Η ισχυρά φυλή αντί να φέρει από τους κατακτημένους λαούς στην κοιτίδα της δύναμη

και γνώση έμεινε στην ύπαιθρο και στα ger με τα ζώα τους. Τον 17ο αιώνα το βασίλειο των Manchu (Μαντζουρία) κατακτά όλη τη Μογγολία. Όταν η Μαντζουρία με τη σειρά της κατακτάται από την Κίνα, η τελευταία στέλνει χιλιάδες Κινέζους στη Μογγολία προκειμένου να αλλοιώσει τον πληθυσμό (υπόψιν εδώ ότι η Μογγολία τότε άρχισε από τις βόρειες πύλες του Σινικού τείχους).

Η μογγολική ανώτερη τάξη ενώνει πάλι το λαό και κηρύσσουν ανεξαρτησία το 1911. Η Κίνα αρνείται το γεγονός και συνεχίζει την κατοχή και τον εποικισμό. Οι Μογγόλοι ζητούν βοήθεια από τη Δύση, πλην όμως οι Δυτικές Δυνάμεις, αδύναμες μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο αρνούνται κάθε ανάμειξη. Μόνο η Ρωσία του Λένιν δέχεται να βοηθήσει και το 1919 επεμβαίνει και απωθεί τους Κινέζους, πλην όμως η Κίνα διατηρεί τη λεγόμενη Εσωτερική Μογγολία με περίπου 10 εκατομμύρια Μογγόλους μέχρι σήμερα. Η ρωσική βοήθεια όμως δεν ήταν χωρίς τίμημα. Το 1921 η Μογγολία ανακηρύχθηκε κομμουνιστική και δορυφόρος της Μόσχας. Η ρωσική επίδραση είναι εμφανής στις μογγολικές πόλεις, όπου τα σπίτια και τα κτίρια είναι ρωσικής αρχιτεκτονικής και θυμίζουν ρωσικές ντάτσες. Επίσης εισήχθη το κυριλλικό αλφάβητο και ισχύει μέχρι σήμερα.

Το 1938 στα πλαίσια της οικοδόμησης του σοσιαλισμού η Μόσχα διατάσσει την εξόντωση όλης της μορφωμένης τάξης της Μογγολίας και τη θανάτωση 28000 βουδιστών μοναχών, επίσης την καταστροφή των ναών και όλων των μνημείων του παλαιού πολιτισμού.

Ο τουοιτοτρόπως οικοδομημένος σοσιαλισμός κατέρρευσε φυσιολογικά το 1991 και από τότε η δημοκρατική και κοινοβουλευτική Μογγολία άνοιξε την πόρτα της στον κόσμο. Η πρωτεύουσα του 1200000 ανθρώπων είναι πολύβουη και φωτεινή, θυμίζει δυτικές πρωτεύουσες με σύγχρονα κτίρια και πολλά Ι.Χ. αυτοκίνητα. Ο τουρισμός είναι η τρίτη πλουτοπαραγωγική πηγή και συνεχώς αναπτύσσεται. Η χώρα τελευταίως ανακάλυψε μέταλλα και χρυσό και αυτό αναμένεται να δώσει νέα ώθηση στην οικονομία και στην οδοποιία.

Υπόψιν επίσης ότι η Μογγολία είναι η μόνη χώρα στην οποία εκτός από σκελετούς ανακαλύφθηκαν απολιθωμένα αυγά δεινοσαύρων, όπως είδαμε στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας.

Για την ορειβατική ελληνική ιστορία αναφέρω ότι η ελληνική αποστολή του 2011 ήταν η πρώτη που ανέβηκε επιτυχώς το Kintep Peak των Αλτάιων Ορέων της Μογγολίας.

Κλείνοντας, επιθυμώ να εκφράσω το θαυμασμό μου για το λαό της μογγολικής υπαίθρου που περήφανοι και ελεύθεροι παραμένουν στην ύπαιθρό τους, αντέχουν τους σκληρούς χειμώνες, ιππεύουν τα άλογά τους διασχίζοντας τη Μεγάλη Στέπα και αποτελούν παράδειγμα για κάθε λαό του κόσμου που επιθυμεί να διατηρήσει τις παραδόσεις και τις αξίες του.

